

Identiteitsfraude en de toepassing van artikel 14 lid 1 Rijkswet op het Nederlandschap

1. Ter Inleiding

Bij e-mail d.d. 4 september 2006 werd gevraagd om commentaar te leveren op de binnen het Ministerie van Justitie voorbereide concept-notitie getiteld “De toepassing van artikel 14, eerste lid RWN in het licht van de heroverweging van de procedure van rechtswege vervallen van het Nederlandschap” (hierna: de Notitie). Bedoelde Notitie is opgesteld ter nakoming van de aan het Tweede Kamer-lid Van der Vlies gedane toezegging naar aanleiding van de door hem ingediende motie tijdens het Kamerdebat van 16 mei 2006 over het Nederlandschap van mevrouw Hirsi Ali. In die motie verzocht hij “de regering te bevorderen dat, zo nodig door het voorbereiden van een wetswijziging, in de toekomst in dergelijke gevallen (d.w.z. naturalisatie op grond van onjuiste persoonsgegevens, dG) een expliciet besluit over al dan niet intrekking van het Nederlandschap wordt genomen waarin alle omstandigheden voluit kunnen worden meegewogen”.¹

Gevraagd werd om bij de bespreking van de Notitie speciale aandacht te geven aan de volgende punten:

- a) Is de in de Notitie gemaakte analyse van de problematiek van de (mogelijke) reacties op de ontdekking van de verstrekking van onjuiste persoonsgegevens correct? Geeft die analyse aanleiding tot nadere overwegingen?
- b) Is de toepassing van artikel 14 lid 1 Rijkswet op het Nederlandschap (hierna af te korten als: RWN) in alle gevallen van identiteitsfraude mogelijk en gewenst? Dienen daarbij kanttekeningen worden geplaatst?
- c) Dient de RWN daartoe aanpassing en - zo ja - in welke zin?

Hierna zullen deze vragen successievelijk worden beantwoord.

2. De in de notitie gemaakte analyse van de wetsgeschiedenis, praktijk en jurisprudentie

De op 1 januari 1985 in werking getreden RWN kende evenmin als de voordien (sinds 1 juli 1893) geldende Wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap 1892 (hierna: W_{Ned}) een bepaling, die het mogelijk maakte om nationaliteitsrechtelijk te reageren op de ontdekking dat in het kader van een naturalisatieprocedure door of namens betrokkene valse verklaringen omtrent antecedenten, persoonsgegevens en dergelijke werden verstrekt of relevante informatie was verzwegen. Uiteraard was in geval van ontdekking van fraude wel een strafrechtelijke procedure mogelijk op grond van de artikelen 225 e.v. Wetboek van Strafrecht en wel gedurende twaalf jaren (zie artikel 70 onder 3 Wetboek van Strafrecht) na de dag “waarop gebruik is gemaakt van het voorwerp ten opzichte waarvan de valsheid [...] is gepleegd.” (artikel 71 onder b Wetboek van Strafrecht).

Eind jaren tachtig van de vorige eeuw werd het onbevredigend gevonden dat niet nationaliteitsrechtelijk kon worden opgetreden na ontdekking dat gedurende de

¹ Tweede Kamer, kamerstuk 30 559, nr. 2.

naturalisatieprocedure was gefraudeerd.² Derhalve stelde het op 28 januari 1994 ingediende wetsontwerp 23 594 (R 1496) voor om artikel 14 RWN te wijzigen en daarin een nieuw eerste lid op te nemen luidende:

“Onze Minister kan de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap intrekken, indien zij berust op een door betrokken persoon gegeven valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit. De intrekking werkt terug tot het tijdstip van de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap. De intrekking is niet mogelijk indien sedert de verkrijging of verlening een periode van tien jaar verstreken is.”

Bij Nota van wijziging ontvangen op 1 juni 1995 werd de termijn van tien jaar vervangen door een termijn van twaalf jaar.

Wetsontwerp 23 594 (R 1496) raakte echter in een impasse, nadat duidelijk werd dat een ander wetsontwerp ter wijziging van de RWN, wetsontwerp 23 029 (R 1461), in de Eerste Kamer op moeilijkheden stuitte. Dientengevolge werden beide wetsontwerpen op 5 maart 1998 ingetrokken, nadat op 14 februari 1998 een nieuw wetsontwerp 25 891 (R 1609) was ingediend. Daarin werden de meeste wijzigingsvoorstellen van de beide eerdere wetsontwerpen gecombineerd. Ook wetsontwerp 25 891 (R 1609) stelde een nieuw artikel 14 lid 1 voor en wel met dezelfde formulering als in wetsontwerp 23 594 (R 1496) (inclusief de door de Nota van wijziging aan gebrachte verandering).

Door aanneming van het amendement Niederer (wetsontwerp 25 891 (R 1609), nr. 27, d.d. 17 februari 2000) werd aan de voorgestelde bepaling toegevoegd, dat de verjaringstermijn van 12 jaar niet geldt, indien betrokkene is veroordeeld voor misdrijven, zoals bedoeld in de Wet Oorlogsstrafrecht, de Uitvoeringswet Folteringsverdrag en de Uitvoeringswet Genocideverdrag. De formulering en de strekking van de uitzondering is dusdanig, dat deze m.i. niet slechts geldt indien iemand vóór de verlening of de verkrijging van het Nederlanderschap wegens dergelijke misdaden is veroordeeld, maar ook indien zulks later gebeurt, maar wel op grond van vóór de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap verrichte handelingen.

Wetsontwerp 25 891 (R 1609) leidde uiteindelijk tot de Rijkswet van 21 december 2000, Stb. 618. Deze Rijkswet trad pas in werking op 1 april 2003. Nog voordat dat gebeurde werd deze Rijkswet alsmede de Rijkswet op het Nederlanderschap 1985 opnieuw gewijzigd door Rijkswet van 18 april 2002, Stb. 222 (eveneens in werking getreden op 1 april 2003). Door laatstbedoelde Rijkswet werden diverse kleine onduidelijkheden en inconsistenties gecorrigeerd. In artikel 14 lid 1 RWN werden door deze laatste Rijkswet echter geen veranderingen aangebracht.

De nieuwe bepaling werd op 1 april 2003 ingevoerd met onmiddellijke werking en had derhalve in zoverre een zeker terugwerkend effect, dat de in het nieuwe lid voorziene ontnemingprocedure ook kan worden toegepast op vóór 1 april 2003 gerealiseerde naturalisaties, mits deze minder dan twaalf jaren geleden hadden plaats gevonden (tenzij er sprake was van de in het lid aangegeven uitzonderingsgevallen, waarin ook na meer dan twaalf jaren toepassing van de ontnemingprocedure is toegestaan). Volgens overgangsbepaling II lid 1 van de Rijkswet van 21 december 2000 had de toepassing van een

² Zo reeds G.R. de Groot, Staatsangehörigkeitsrecht im Wandel, Keulen: Heymanns 1989, p. 297, 330. Naar Zwitsers voorbeeld werd een tijdslijmied van vijf jaar voorgesteld.

ontnemingsprocedure ex artikel 14 lid 1 op vóór 1 april 2003 gerealiseerde naturalisaties geen verlies van het Nederlanderschap ex tunc tot gevolg, maar wel een verlies met terugwerkende kracht tot het moment van invoering van de nieuwe ontnemingsprocedure, dus per 1 april 2003.

Van belang is te onderstrepen dat artikel 14 lid 1 RWN een “kan”-bepaling is. Indien fraude wordt ontdekt, zal niet in alle gevallen tot ontneming van het Nederlanderschap worden overgegaan. Alle relevante feiten en omstandigheden zullen moeten worden meegewogen, alvorens door de Minister al dan niet tot ontneming van het Nederlanderschap wordt besloten. Daarbij dient ondermeer te worden gelet op de aard en de ernst van de fraude, de gevolgen van het verlies van het Nederlanderschap, het feit of het verlies al dan niet tot staatloosheid leidt en de tijd die sinds de fraude is verlopen. Indien de frauduleus tot stand gekomen naturalisatie op meer dan één persoon betrekking had (bijvoorbeeld een echtpaar werd genaturaliseerd en hun kinderen zijn meegenaturaliseerd), dan dient die afweging ten aanzien van elke betrokken persoon afzonderlijk te geschieden. Zie Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap 2003 (hierna: Handleiding 2003), aantekening 2.3 op artikel 14.

Met betrekking tot de bedoeling van het nieuwe artikel 14 lid 1 RWN wijst de Notitie terecht op de MvT bij wetsontwerp 25 891 (R 1609), nr. 3, p. 15 waar gesproken wordt over “verschafte onjuiste informatie over feiten en omstandigheden die voor verkrijging van het Nederlanderschap relevant zijn”, respectievelijk naar de Nota naar aanleiding van het verslag op wetsontwerp 25 891 (R 1609), nr. 5, p. 22 waar gesproken wordt over “frauduleus handelen”, de verstrekking van “onjuiste gegevens” dan wel de verzwijging van “relevante gegevens”. De Notitie onderstreept dat identificerende gegevens in de geciteerde parlementaire stukken niet worden genoemd. Even verderop wordt in het verlengde van die constatering gesteld, dat het wetsvoorstel “naar werd aangenomen” niet de reeds voordien bestaande praktijk om te reageren op de ontdekking van gevallen van identiteitsfraude raakte. Gesteld wordt dat men slechts een instrument wilde “toevoegen” om tegen fraude op te treden. Met betrekking tot deze constatering en de daaruit getrokken conclusies zijn enkele kanttekeningen op zijn plaats.

De oude praktijk hield – zoals de Notitie terecht constateert – in, dat geconcludeerd werd, dat de betrokken persoon door naturalisatie niet het Nederlanderschap had verworven, omdat de naturalisatiebeschikking geen betrekking had op deze persoon, doch op een persoon met een andere naam en identiteit. Deze aanpak van de identiteitsfraudeproblematiek werd reeds eind jaren tachtig van de vorige eeuw gevolgd en werd geaccepteerd door de rechtbank ‘s-Gravenhage, ondermeer blijkende uit een beslissing van 4 januari 1989 (nr. 88/5641).³

Aantekening verdient, dat deze praktijk en de daarop betrekking hebbende jurisprudentie in de – overigens schaarse - literatuur daarover werd verworpen. Zie bijvoorbeeld G.R. de Groot, *Handboek Nieuw Nederlands Nationaliteitsrecht*, Deventer: Kluwer 2003, p. 350⁴: “De redenering van de rechtbank is mijns inziens niet houdbaar. Onbegrijpelijk is namelijk wat

³ Samengevat in de losbladige editie *Nationaliteitswetgeving*, Jur. WNI, artikel 5, p. 5; ook vermeld in de Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap 2003, aantekening 2 op artikel 14. Ten tijde van het schrijven van het boek *Staatsangehörigkeitsrecht im Wandel* (supra, noot 2) bleek deze praktijk nog niet uit gepubliceerde rechterlijke uitspraken.

⁴ Zie verder G.R. de Groot, in: *Personen- en familierecht*, Deventer: Kluwer, losbladige editie: *Commentaar op de Rijkswet op het Nederlanderschap*, aantekening 1 op Hoofdstuk 5, *Verlies van het Nederlanderschap (vóór artikel 15)*.

precies de grondslag is van het intrekken van de naturalisatiebeschikking. Doorredenerend in de lijn van de rechtbank, zal men immers moeten constateren, dat degene die in de naturalisatiebeschikking vermelde naam draagt, Nederlander is geworden. Waarom dat Nederlanderschap weer kan worden ontnomen, indien de desbetreffende persoon niet eveneens heeft gefraudeerd, is mij volstrekt onduidelijk.”

Vervolgens wordt gesteld⁵:

“Het is derhalve mijns inziens beter als volgt te redeneren. De naturalisatiebeschikking heeft wel degelijk betrekking op de verzoeker tot naturalisatie. Doch deze heeft valse informatie verstrekt, zodat op grond van artikel 14 lid 1 intrekking van de naturalisatie mogelijk is. Indien deze intrekking geschiedt treedt ex tunc verlies van het Nederlanderschap op.”

Gedurende de parlementaire behandeling is aan de problematiek van de identiteitsfraude geen expliciete aandacht besteed. Wel is in de context van de mogelijke toepassing van artikel 14 lid 1 het overleggen van valse documenten gedurende de naturalisatie- en optieprocedure aan de orde geweest.⁶ Het is onmiskenbaar dat de problematiek van het overleggen van valse documenten (in de discussie ging het om een valse geboorteakte) buitengewoon dicht tegen de identiteitsfraudeproblematiek aan ligt.

Terecht hebben daarom intussen de rechtbank ‘s-Gravenhage 28 april 2005 als de Hoge Raad 30 juni 2006 geconstateerd, dat uit de parlementaire geschiedenis *niet* blijkt, dat gevallen van identiteitsfraude *niet* onder het toepassingsgebied van artikel 14 lid 1 zou vallen.

In dit verband is ook in het bijzonder relevant, dat staatssecretaris Cohen het belang van de rechtszekerheid in het nationaliteitsrecht onderstreepte, zoals in de Notitie overigens ook wordt vermeld. In het licht van de rechtszekerheid past niet, dat achteraf plotseling kan blijken dat een persoon van wie werd aangenomen dat hij via naturalisatie het Nederlanderschap had verworven, plotseling geen Nederlander blijkt te zijn zonder dat een in de wet geregelde verliesgrond dit heeft bewerkstelligd.⁷

Het kwam daarom dan ook als verrassing, dat de Handleiding 2003 aangaf dat de oude praktijk betreffende de identiteitsfraude zou worden gecontinueerd. Dat standpunt werd ogenblikkelijk bekritiseerd tijdens een in begin april 2003 gehouden conferentie.⁸

De rechtbank ‘s-Gravenhage volgde aanvankelijk de door de Handleiding 2003 inzake identiteitsfraude aangegeven lijn. Anders dan in de Notitie is vermeld, is echter geen sprake van *permanente* jurisprudentie, daar deze rechtbank op 28 juni 2005 omging en bepaalde dat ook

⁵ Onderstreept zij, dat dit commentaar werd gepubliceerd voordat eind maart 2003 de tekst van de Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap verscheen.

⁶ Zie de opmerkingen daarover van staatssecretaris Cohen bij de behandeling van wetsontwerp 25 891 (R 1609) op 17 februari 2000 (Handelingen Tweede Kamer 51-3681).. Zie voorts G.R. de Groot, Een nieuwe poging tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap, in: H.U. Jessurun d'Oliveira, Trends in het nationaliteitsrecht, 's-Gravenhage (SDU) 1998, p. 101, alsmede G.R. de Groot, Een nieuwe poging tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap, Migrantenrecht 1998, p. 113, 114.

⁷ Zie ook Hoge Raad 27 september 1996, NJ 1997, 624 (met noot H.U. Jessurun d' Oliveira).

⁸ Zie G.R. de Groot, Notities bij de bepalingen betreffende het verlies van Nederlanderschap, Migrantenrecht 2003, 133-147, in het bijzonder p. 137, 138.

gevallen van identiteitsfraude sinds 1 april 2003 onder het toepassingsgebied van artikel 14 lid 1 RWN vallen.⁹

Na de beslissing van de rechtbank 's-Gravenhage volgde evenwel – in een andere zaak – de beschikking van de Hoge Raad 11 november 2005, waarin de oude jurisprudentie van de rechtbank 's-Gravenhage werd bevestigd en derhalve de door de Handleiding 2003 aangegeven lijn werd goedgekeurd. De desbetreffende beschikking van de Hoge Raad werd uitermate kritisch besproken in *Jurisprudentie Vreemdelingenrecht* 2006, nr. 2, 11-17 (G.R. de Groot), alsmede in *Rechtspraak Vreemdelingenrecht* 2005, nr. 35/36 (G.R. de Groot).¹⁰

Zoals bekend speelde de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 11 november 2005 een zeer belangrijke rol in de discussie over de gevolgen van een mogelijke identiteitsfraude gepleegd door mevrouw Hirsi Ali in het kader van haar naturalisatieaanvraag.¹¹

In een beschikking van 30 juni 2006¹² gaf de Hoge Raad vervolgens aan dat in geval van ontdekking van fraude gedurende een naturalisatie- of optieprocedure, die geleid heeft tot een naturalisatie-KB geslagen na 1 april 2003, niet de oude lijn van de identiteitsfraude meer kan worden gevolgd, maar toepassing van artikel 14 lid 1 RWN de aangewezen weg is.¹³ De Hoge Raad concludeert:

“In het licht van dit alles moet worden aangenomen dat de regeling van art. 14 lid 1 mede betrekking heeft op gevallen als het onderhavige, waarin de aanvrager zijn personalia niet juist heeft opgegeven en het naturalisatiebesluit hem derhalve niet met de juiste personalia aanduidt, doch wel duidelijk is op welke fysieke persoon het besluit betrekking heeft. Uit het systeem en de strekking van de wet volgt derhalve dat ook in dat geval een naturalisatiebesluit, verleend onder de werking van de RWN zoals deze sinds 1 april 2003 luidt, rechtsgevolg heeft, zolang het niet met toepassing van art. 14 lid 1 is ingetrokken.”

Onderstreept zij, dat tot 1 april 2003 de reactie op de ontdekking van fraude in het kader van een optieprocedure afweek van die na naturalisatie. De reden daarvoor lag in het vormvrije karakter van de optieverklaringen afgelegd vóór 1 april 2003. Door het afleggen van de optieverklaring werd betrokkene ogenblikkelijk Nederlander. De optieverklaring hoefde niet te worden bevestigd. Zelfs een schriftelijk bewijsstuk was niet per se noodzakelijk. Wel moest buiten kijf staan dat betrokkene optiegerechtigd was. Mocht achteraf blijken, dat de optant helemaal geen optierecht bezat dan was het Nederlanderschap niet verworven, zelfs als een schriftelijk bewijsstuk van de optieverklaring was opgemaakt. Bleek achteraf dat een of meerdere

⁹ Zie daarover G.R. de Groot, *Jurisprudentie Vreemdelingenrecht* 2005, nr. 420, alsmede *Rechtspraak Vreemdelingenrecht* 2005, nr. 36.

¹⁰ Laatst vermelde annotatie verscheen eind augustus 2006, maar de redactie daarvan was afgerond in maart 2006.

¹¹ Vgl. Tweede Kamer, kamerstuk 30 559, nr. 6. Zie ook L. Broekveldt, *Verontrustend gebrek juridische kennis bij Kamerleden*, *NJB* 2006, p. 1210-1212; F.H. van der Burg, *Het debat over het Nederlanderschap van Ayaan Hirsi Ali of de terugkeer van de nietigheid van rechtswege*, *NJB* 2006, p. 2013, 2014; J.M. Jansen, *Hirsi Ali's Nederlanderschap. Strikte maar onjuiste conclusies*, *Advocatenblad* 2006, p. 416-419; N.S.J. Koeman, *Nationaliteit Ayaan Hirsi Ali. Omzien in verwondering*, *Advocatenblad* 2006, p. 422-425; Jelle Kroes, *Nationaliteit Ayaan Hirsi Ali. Onnodige vraag*, *Advocatenblad* 2006, p. 420, 421; M.R. Mok, *Naturalisatie onder andere dan de eigen naam*, *NJB* 2006, p. 1212; R. Samkalden, *Naar aanleiding van Ayaan Hirsi Ali. De misser van Verdonk (en van de civiele rechter?)*, *NJB* 2006, p. 1208, 1209.

¹² *Jurisprudentie Vreemdelingenrecht* 2006, nr. 314 (met noot H.U. Jessurun d' Oliveira).

¹³ *Mutatis mutandis* geldt hetzelfde in geval van fraude gedurende een optieprocedure, indien de bevestiging van de optieverklaring heeft plaats gevonden na 1 april 2003.

documenten die in het kader van de optieprocedure waren overgelegd vals of vervalst waren, dan was niettemin door optieverklaring het Nederlanderschap verworven, indien door middel van niet valse stukken kon worden aangetoond, dat betrokkene kennelijk optiegerechtigd was.¹⁴

3. De toepassing van artikel 14 lid 1 RWN op gevallen van identiteitsfraude

Uit het voorgaande blijkt reeds duidelijk, dat de bewoordingen van artikel 14 lid 1 RWN zondermeer toelaten om ook in geval van ontdekking van identiteitsfraude de in dat lid aangegeven ontnemingsprocedure te volgen. Dit is bevestigd door de beslissing van de rechtbank 's-Gravenhage van 28 april 2005 en inmiddels ook door de Hoge Raad op 30 juni 2006.

Aan toepassing van artikel 14 lid 1 RWN op gevallen van identiteitsfraude zijn grote voordelen verbonden vergeleken met de toepassing van de oude praktijk. In het kader van de mogelijke toepassing van artikel 14 lid 1 RWN na ontdekking van fraude is maatwerk mogelijk: de Minister kan rekening houden met alle relevante omstandigheden van het geval. De oude aanpak van identiteitsfraude leidde tot botte-bijl-werk. Indien geconcludeerd werd dat er sprake was van identiteitsfraude, dan was de conclusie onontkoombaar dat het Nederlanderschap door betrokkene niet werd verworven. De conclusie moest dan tevens worden getrokken voor diegenen, die hun Nederlanderschap van de fraudeur afleiden. Maatwerk met behulp van artikel 14 lid 1 RWNed verdient ook in geval van identiteitsfraude de voorkeur wegens ondermeer de volgende gronden¹⁵:

- a. Er zijn vele soorten en maten van identiteitsfraude. Het komt voor dat de personalia op alle punten vals zijn. Dat gebeurt met name indien iemand de personalia (en papieren) van een andere persoon heeft “overgenomen”. Frequent gebeurt het evenwel, dat de personalia niet in alle opzichten vals zijn, maar gefraudeerd is ten aanzien van één of meer onderdelen van de personalia (voornaam, geslachtsnaam, geboortedatum, geboorteplaats, geboorteland, huwelijksdatum). Moet reeds in geval van fraude ten aanzien van bijvoorbeeld uitsluitend de geboortedatum of uitsluitend een voornaam tot identiteitsfraude worden geconcludeerd en derhalve tot het resultaat worden gekomen dat betrokkene het Nederlanderschap niet heeft verworven? Een dergelijke stap zou wel heel ver gaan. Kennelijk is dat ook de mening van de Minister, daar zij in de casus Hirsi Ali niet tot identiteitsfraude concludeerde, hoewel vaststond, dat het geboortjaar onjuist was opgegeven.¹⁶ Een aanpak via artikel 14 lid 1 RWNed maakt het echter veel eenvoudiger om rekening te houden met de aard en omvang van de onjuiste persoonsgegevens.
- b. Soms wordt identiteitsfraude pas na zeer lange tijd ontdekt. Dat kan gebeuren, doordat één van de bij de fraude betrokken personen pas na vele jaren informatie lekt naar bij de naturalisatie of bevestiging van een optieverklaring betrokken autoriteiten. Ook verrassend DNA-onderzoek kan het begin van de ontdekking van een lang verborgen gebleven identiteitsfraude zijn. Stel, dat

¹⁴ Zo Hoge Raad 21 november 1997, NJ 1998, 283 (met noot G.R. de Groot).

¹⁵ Vergelijk ook Marloes Pellikaan, Identiteitsfraude bij naturalisatie, Migrantenrecht 2006, september-nummer.

¹⁶ Brief van de Minister voor Vreemdelingenzaken en integratie aan de Tweede Kamer d.d. 27 juni 2006, kamerstuk 30 559, nr. 6.

een dergelijk bewijs boven water komt ten aanzien van een in het verre verleden genaturaliseerd persoon, dan zou de oude aanpak van identiteitsfraude er toe leiden, dat alle personen wier Nederlanderschap afhankelijk is van de geldigheid van de naturalisatie, plotseling geconfronteerd worden met de gevolgtrekking, dat deze naturalisatie zonder rechtsgevolg was. Het Nederlanderschap van deze personen zou dan op een fout blijken te berusten. Slechts spoednaturalisaties zouden dan nog soelaas kunnen bieden. Bij toepassing van artikel 14 lid 1 RWN is ontneming van het Nederlanderschap in beginsel slechts gedurende twaalf jaar mogelijk, tenzij sprake is van de in de desbetreffende bepaling voorziene uitzonderingssituaties. Maar zelfs in die uitzonderingssituaties moet de afweging van relevante omstandigheden ten aanzien van elke persoon afzonderlijk gebeuren. Het is derhalve denkbaar, dat de Nederlandse nationaliteit wordt ontnomen aan een genaturaliseerde persoon die oorlogsmisdadiger blijkt te zijn, terwijl besloten wordt om de Nederlandse nationaliteit niet te ontnemen aan meegenaturaliseerde kinderen.¹⁷

- c. Pijnlijk zijn met name gevallen, waarin de identiteitsfraude niet geschiedde door betrokkene zelf, maar door diens (vermeende) wettelijk vertegenwoordiger, vaak zonder dat betrokkene zich daarvan op het moment van de fraude van bewust kon zijn. Drie gevallen waarmee ik onlangs – indirect - werd geconfronteerd, illustreren dat de oude aanpak van identiteitsfraude tot grote moeilijkheden kan leiden::
- Een Turks echtpaar heeft – om mij onduidelijke redenen – het geboortjaar van hun beide zonen fout opgegeven. Volgens de GBA-gegevens en volgens de gegevens in het naturalisatie-KB krachtens welk zij met hun ouders zijn meegenaturaliseerd zijn zij thans 11 respectievelijk 12 jaar. Zelf stellen ze 18, respectievelijk 19 te zijn. Zij vragen nu zelf correctie van de leeftijdsgegevens in de GBA, omdat zij graag hun rijbewijs willen halen. Ook zonder nader onderzoek is evident, dat de officieel geregistreerde leeftijd niet kan kloppen. Bij de oude aanpak van identiteitsfraude is het de vraag of zij ondanks de gepleegde fraude Nederlander zijn geworden. Bitter is in casu, dat er geen twijfels bestaan ten aanzien van de personalia van de ouders, zoals deze staan vermeld in het naturalisatie-KB.
 - Een uit een Afrikaans land afkomstige moeder is met een pas geboren tweeling naar Nederland gekomen. Moeder en kinderen hebben hier asiel gekregen en zijn inmiddels genaturaliseerd. De identiteitsfraude komt aan het licht, nu één van de tweeling (inmiddels 12 jaar oud) stelt een jongen te zijn en niet – zoals uit - de GBA-gegevens blijkt – een meisje. Nader onderzoek brengt aan het licht, dat wellicht ook de geboorteplaats, geboorteland en naam van de vader niet kloppen. Moeder zit intussen al vele jaren in een psychiatrische kliniek.
 - Een kind van tot Nederlanders genaturaliseerde personen neemt contact op met een advocaat en meldt, dat zijn “ouders” hebben

¹⁷ Opmerkelijk is trouwens dat de Handleiding 2003, aantekening 2.4 op artikel 14 aangeeft dat kinderen geboren na naturalisatie van betrokkene, doch voordat het Nederlanderschap weer wordt ontnomen, zondermeer Nederlanders blijven. Zie voor kritische, overtuigende beschouwingen over de ontneming van het Nederlanderschap van minderjarigen: Seniz Sari, Herroeping van het Nederlanderschap wegens bedrog en gevolgen voor de kinderen, Migrantenrecht 2003, p. 325-332.

gezegd niet zijn ouders te zijn, maar hem vroeger naar Nederland te hebben laten overkomen om meer kinderbijslag te kunnen krijgen. Zijn ware identiteit is onbekend, maar hij is in elk geval geen kind van het desbetreffende echtpaar. Ook de vermelding van zijn naam en verdere personalia in het naturalisatie-KB van zijn “ouders”, waarin hij werd meegenaturaliseerd, zijn daarom onjuist. Inmiddels heeft het kind een baantje en woont zelfstandig. De “ouders” eisen nu van hem een maandelijks betaling van 300 Euro. Indien hij dit niet betaalt, zullen zij zijn valse identiteit naar de IND laten lekken. Is de betrokken jongeman nu Nederlander?¹⁸

In alle deze gevallen is sprake van ten dele zeer ernstige identiteitsfraude. De oude aanpak van identiteitsfraude leidt er in al deze gevallen toe, dat mogelijkerwijze zou moeten worden geconcludeerd dat de betrokken personen geen Nederlanders zijn geworden. Slechts indien zou worden geconcludeerd, dat de personalia in het naturalisatie-KB deze personen toch voldoende identificeren, is een andere gevolgtrekking mogelijk.

- d. Anders dan bij de oude aanpak van identiteitsfraude is het onder art. 14 RWN mogelijk om rekening te houden met de redenen die een persoon ertoe brachten om een andere dan zijn ware personalia te hanteren. Tenminste enig begrip voor het opgeven van (ten dele) valse personalia is op zijn plaats indien een vluchteling dit deed om familieleden in het land van oorsprong niet bloot te stellen aan represailles of om te voorkomen dat hijzelf zou kunnen worden opgespoord door geheime diensten uit het land waaruit hij vluchtte. Terecht hebben de afgelopen maanden diverse personen hiervoor aandacht gevraagd. Zie ondermeer H.U. Jessurun d’Oliveira in *Jurisprudentie Vreemdelingenrecht* 2006, nr. 314, in het bijzonder p. 1360, 1361.
- e. Bij toepassing van artikel 14 lid 1 RWN is de Nederlandse overheid in mindere mate afhankelijk van de toevallige naamrechtelijke regels van het land van oorsprong van de genaturaliseerde. Zoals bleek in de casus Hirsi Ali kon in de oude aanpak een naturalisatie-KB soms worden gered, indien de betrokken persoon afkomstig was uit een land met een “flexibel” naamrecht. Dit impliceerde een ongelijke behandeling van personen, al naar gelang zij oorspronkelijk uit een land met een streng dan wel liberaal naamrechtstelsel kwamen.

Als ik het wel zie, kan slechts bij één specifieke vorm van identiteitsfraude niet worden opgetreden ex artikel 14 lid 1 RWN en zal moeten worden geconcludeerd, dat betrokkene in het geheel geen Nederlander is geworden. Dit is het geval bij occupatie van de identiteit van een Nederlander, dus zonder dat na de occupatie sprake is van optie of naturalisatie. Een dergelijke identiteitsoccupatie doet zich voor indien een vreemdeling zich uitgeeft voor een persoon die Nederlander is (respectievelijk: was)¹⁹: hij neemt de plaats van die Nederlander onder diens personalia in. In een dergelijk geval wordt het Nederlanderschap niet verworven:

¹⁸ Brief inzake de achtergelaten Somalische kinderen d.d. 17 februari 2006, Tweede Kamer, kamerstuk 28 638, nr. 18, p. 12, alsmede de brief d.d. 24 augustus 2006, kamerstuk 28 638, nr. 27, p. 2 en 3.

¹⁹ Men beseffe dat het in deze gevallen soms gaat om het innemen van de plaats van een Nederlander wiens overlijden onbekend is bij de autoriteiten..

geen enkele verwervingsgrond is immers van toepassing.²⁰ Deze casus moet goed worden onderscheiden van die waarin een vreemdeling de identiteit van een andere vreemdeling occupeerd en onder diens personalia door naturalisatie of bevestiging van een optieverklaring Nederlander wordt. In het laatst vermelde geval dient te worden geconcludeerd dat het Nederlanderschap is verworven, doch is toepassing van de procedure van artikel 14 lid 1 mogelijk. Het eerste geval van identiteitsoccupatie kan na ontdekking slechts worden gecorrigeerd via naturalisatie. Een dergelijke correctie via naturalisatie kan in het bijzonder gerechtvaardigd zijn voor afstammelingen van degene die zich schuldig had gemaakt aan identiteitsoccupatie, indien hun Nederlanderschap afhankelijk was van de Nederlandse nationaliteit van de occupant.

Enige gelijkenis met identiteitsoccupatie vertoont het geval waarin een niet-Nederlands kind in een akte van de burgerlijke stand wordt geregistreerd als kind van Nederlandse ouders zonder dat sprake is van enige juridische afstammingsrelatie. Indien deze fraude na lange tijd aan het licht komt en het kind tot dan als kind van de desbetreffende Nederlandse ouders werd behandeld, kan bezit van staat als kind van deze ouders zijn ontstaan, zodat niet meer door derden (of door Nederlandse autoriteiten) een beroep kan worden gedaan op het feit dat de desbetreffende staat niet met de waarheid overeenstemt.²¹

4. Aanpassing van de RWN

Teneinde de vraag te beantwoorden of het wenselijk is om de RWN aan te passen, is het nuttig twee vragen te onderscheiden. In de eerste plaats dient te worden nagegaan, of artikel 14 lid 1 RWN dient te worden gewijzigd. Vervolgens moet de wenselijkheid van een overgangsregeling worden besproken.

4.1 De wenselijkheid van wijziging van artikel 14 RWN

Indien men – zoals boven aangegeven – aanneemt, dat gevallen van identiteitsfraude zondermeer onder artikel 14 lid 1 RWN kunnen worden gebracht, is strikt genomen een wetswijziging om zulks te bewerkstelligen overbodig. Dit vloeit voort uit de beschikking van de Hoge Raad d.d. 30 juni 2006 en reeds eerder uit de beslissing van de rechtbank ‘s-Gravenhage d.d. 28 april 2005. Het aanpassen van de tekst van de Handleiding op de Rijkswet op het Nederlanderschap is uiteraard geboden.

Nu over de materie van de identiteitsfraude grote publieke commotie is ontstaan naar aanleiding van de casus Hirsi Ali, verdient het niettemin aanbeveling om de jurisprudentie van de rechtbank ‘s-Gravenhage en de Hoge Raad uitdrukkelijk te *codificeren* door de verstrekking van onjuiste persoonsgegevens toe te voegen in de tekst van artikel 14 lid 1 RWN. De tekst van artikel 14 lid 1, eerste zin zou daartoe de volgende redactie kunnen krijgen:

“Onze Minister kan de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap intrekken, indien zij berust op door de betrokken persoon verstrekte onjuiste persoonsgegevens, een valse

²⁰ Als de Nederlander wiens identiteit is geoccupeerd, bijvoorbeeld Nederlander is door afstamming van een Nederlandse ouder (artikel 3 lid 1 RWN, dan wel artikel 1 WNed), is de desbetreffende verwervingsgrond niet relevant voor de occupant, daar hij immers niet kind van een Nederlander is. Hij geeft zich slechts uit als dusdanig.

²¹ Zie over deze problematiek Kees Saarloos, *Bezit van staat of het wormvormig aanhangsel van het Nederlandse afstammingsrecht*, WPNR 6654 (2006), p. 123-129.

verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig voor de verkrijging of verlening relevant feit.”

4.2 Een nieuwe overgangsregeling in verband met artikel 14 lid 1 RWN

Zoals boven reeds vermeld, kwam de Hoge Raad in zijn beschikking van 30 juni 2006 tot de conclusie, dat toepassing van artikel 14 lid 1 RWN beperkt is tot gevallen van verwerving van het Nederlanderschap door naturalisatie of bevestiging van een optieverklaring na 1 april 2003, zulks ondanks het terugwerkend effect dat de nieuwe regeling heeft.²² De Hoge Raad geeft aan dat immers in de wet, die de regeling van artikel 14 lid 1 RWN heeft ingevoerd, een overgangsregeling ontbreekt, die de verwerving van het Nederlanderschap in geval van identiteitsfraude vóór 1 april 2003 alsnog regelt. In zijn annotatie bij de genoemde beschikking in Jurisprudentie Vreemdelingenrecht 2006, 314 kwalificeert Jessurun d’ Oliveira deze conclusie als een *mal jugé*. Uit het terugwerkend effect van de nieuwe regeling kan immers wel degelijk een helen van de gebreken van oude naturalisaties worden geconcludeerd. Van een expliciete legislatieve overgangsregeling is weliswaar geen sprake, maar uit de context kon wel een overgangsregeling worden afgeleid. Ik deel die opinie. Ook Robert Samkalden (NJB 2006, p. 1500-1502) en F.A. van der Burg (NJB 2006, p. 1503) zijn niet overtuigd van de scheidslijn die de Hoge Raad tussen oude en nieuwe gevallen heeft getrokken (zie ook de Notitie, onder paragraaf 2).

Nu de Hoge Raad echter uitdrukkelijk tot een ander standpunt is gekomen, moet de wetgever met dat standpunt rekening houden. Een eventuele terugwerkende kracht van de nieuwe regeling dient derhalve door wetswijziging te worden gerealiseerd.

Het is onmiskenbaar dat het voor het rechtsgevoel onbevredigend zou zijn, dat voortaan in geval van identiteitsfraude bij naturalisaties die vóór 1 april 2003 zijn gerealiseerd de oude praktijk wordt gecontinueerd, ook indien de fraude pas geruime tijd na 1 april 2003 aan het licht komt. Terecht wijst de Notitie er in de laatste alinea van paragraaf 2 op, dat niet valt in te zien waarom valse persoonsgegevens vóór 1 april 2003 iemand niet zouden identificeren en een naturalisatiebesluit voor deze persoon geen rechtsgevolg zou hebben en in geval van naturalisaties na 1 april 2003 wel.

In de aan het eind van de vorige alinea geparafraseerde zin uit de Notitie wordt dezelfde opmerking gemaakt over optiebesluiten van vóór 1 april 2003. Gezien het destijds geldende vormvrije karakter van de optieverklaring is dat echter niet geheel juist. Indien vaststaat dat betrokkene wel optiegerechtigd was, is het Nederlanderschap door de optant verkregen. Valse personalia en valse documenten kunnen worden door correcte personalia en documenten worden vervangen.

In de desbetreffende alinea uit de Notitie wordt verder nog onderstreept, dat de introductie van artikel 14 lid 1 RWN “op zichzelf immers niets in het stelsel van verkrijging van het Nederlanderschap” veranderde. Ondanks dat men zou kunnen verdedigen dat er een impliciete verandering van de verwervingsgronden werd gerealiseerd, laat dit onverlet, dat arbitrair is waarom in het verleden het verstrekken van valse persoonsgegevens niet tot naturalisatie kon leiden, terwijl dit later wel het geval is. Ook Jessurun d’Oliveira, Samkalden en van der Burg beklemtoonden zulks.

²² Zie daarover supra, noot 2.

Jessurun d' Oliveira heeft er in zijn annotatie bij de beschikking van Hoge Raad 30 juni 2006 terecht op gewezen, dat het voor de rechtszekerheid in het nationaliteitsrecht zeer schadelijk is als de oude naturalisaties onder het oude regiem blijven. Wij blijven dan in perpetuum geconfronteerd met een niet onaanzienlijke groep latente niet-Nederlanders. Dat is onwenselijk. Dit punt wordt ook erkend in de Notitie in paragraaf 7 onder a. Nu de Hoge Raad evenwel een uitdrukkelijke uitspraak heeft gedaan over het temporaire toepassingsgebied van artikel 14 lid 1 RWN, kan m.i niet zonder wetswijziging worden overgegaan tot toepassing van de nieuwe regeling op oude gevallen. Ik heb daarom aarzelingen bij de in de Notitie onder 8 getrokken conclusie, dat direct (kennelijk zonder wetswijziging) kan worden begonnen met toepassing van artikel 14 lid 1 RWN op alle gevallen, dus ook op gevallen waar de naturalisatie plaats vond vóór 1 april 2003.

In het licht van het voorgaande wil ik derhalve bepleiten om door middel van een uitdrukkelijke overgangsregeling te bepalen, dat ook in geval van onjuiste persoonsgegevens bij verkrijging of verlening van het Nederlanderschap vóór 1 april 2003 het Nederlanderschap met terugwerkende kracht wordt verkregen. Een dergelijke wetswijziging is constitutief, zij het met terugwerkende kracht. Uitgaande van een dergelijke oplossing is de kans op succesvolle schadeclaims (zie de bijlage van de Notitie onder het kopje "Oude zaken opnieuw beoordelen") gering. De wetswijziging bewerkstelligt, dat een oude regeling met terugwerkende kracht wordt gecorrigeerd. Er is geen sprake van een conclusie, dat de oude praktijk in alle gevallen rechtens onjuist was. Mocht een betrokkene van mening zijn, dat in zijn geval onder het oude recht ten onrechte werd geconcludeerd dat hij niet was genaturaliseerd (bijvoorbeeld omdat de opgegeven personalia hem toch voldoende identificeerden), dan zou een op de vaststelling daarvan gerichte procedure nodig zijn.

Een soortgelijke constitutieve verkrijging van het Nederlanderschap met terugwerkende kracht is in het recente verleden bewerkstelligd door artikel V lid 2 van de Rijkswet van 21 december 2000, Stb. 618, in werking getreden op 1 februari 2001²³:

"Hij die op grond van artikel 15, aanhef en onder c, van de Rijkswet op het Nederlanderschap, zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van deze Rijkswet, zijn Nederlanderschap heeft verloren en aan wie na 1 januari 1990 een verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap dan wel een reisdocument in de zin van de Paspoortwet is verstrekt, wordt geacht het Nederlanderschap niet te hebben verloren."

Indien men ertoe besluit om in een legislatieve overgangsregeling te bepalen, dat het Nederlanderschap ook in geval van identiteitsfraude bij naturalisatie vóór 1 april 2003 is verkregen, moet vervolgens de vraag worden beantwoord hoever deze correctie dient terug te werken. Op het eerste gezicht lijkt het aantrekkelijk om te kiezen voor terugwerkende kracht tot het moment van in werking treden van de Rijkswet op het Nederlanderschap op 1 januari 1985. Bij nadere beschouwing is echter ook die datum problematisch. Ook vóór 1 januari 1985 heeft zich identiteitsfraude bij naturalisatie voorgedaan. Zulks blijkt ondermeer uit de boven vermelde beslissing van de rechtbank 's-Gravenhage van 4 januari 1989, die betrekking had op een naturalisatie bij ministeriële beschikking van 30 augustus 1979! Met andere woorden, de rechtspraak ging er van uit dat ook onder de vigeur van de W Ned 1892 identiteitsfraude bij naturalisatie geen Nederlanderschap opleverde. De terugwerkende kracht

²³ Zie KB 21 december 2000, Stb 2001, 2.

te beperken tot 1 januari 1985 handhaaft derhalve nog telkens een groep latente niet-Nederlanders. Het bestaan van een dergelijke groep kan slechts worden vermeden door terugwerkende kracht te scheppen tot het moment van in werking treden van de Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap van 1892 op 1 juli 1893. Theoretisch is het denkbaar dat zelfs dan nog non-existente naturalisaties bestaan van vóór 1893, maar de in Nederland wonende afstammelingen van dergelijke personen zullen vervolgens met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid in elk geval Nederlanders zijn krachtens de door wet van 15 mei 1953, Stb. 233 ingevoerde regel van artikel 2 onder a WNed :

“Nederlanders zijn ook:

- a. het kind van een tijdens de geboorte in Nederland, in Suriname of de Nederlandse Antillen wonende vader of moeder, naar de in artikel 1 gemaakte onderscheidingen, die zelf geboren is uit een in het Koninkrijk wonende moeder; ...”

De desbetreffende wetswijziging ging niet gepaard met een legislatieve overgangsbepaling. De Memorie van Toelichting bij wetsontwerp 2378 gaat echter uit van terugwerkende kracht tot 1 juli 1893.²⁴

Indien men overweegt om terugwerkende kracht te verlenen aan het toepassingsgebied van artikel 14 lid 1 RWN is het van belang om alle openstaande zaken met onmiddellijke werking aan te houden en de desbetreffende wetswijziging af te wachten. Blijkens de Bijlage bij de Notitie gaat dit om 54 dossiers. In de Notitie in paragraaf 7 onder b wordt gesteld, dat er “een nog schrijnender verschil ontstaat met de gevallen die in de tussentijd moeten worden afgehandeld.” Een dergelijk schrijnend verschil dient te worden voorkomen door de desbetreffende dossiers met onmiddellijke werking te laten rusten. De Notitie stelt dat zulks “afbreuk doet aan het belang van de uitvoeringspraktijk en van de fraudebestrijding.” Het afhandelen van deze dossiers, terwijl een voor hen gunstige overgangsregeling wordt overwogen, schaadt evenwel het rechtsgevoel van de justitiabele aanzienlijk.

Verreweg de moeilijkste kwestie betreft de vraag, wat te doen met oude zaken waarin reeds tot een definitief oordeel is gekomen dat het Nederlanderschap nooit is verleend (zie hierover de Bijlage bij de Notitie, onder het kopje “Oude zaken opnieuw beoordelen”). Vanaf het jaar 2000 zijn dat 57 dossiers; blijkens de bekende rechtsspraak gaat het evenwel daarnaast ook om dossiers van vóór het jaar 2000. De vraag rijst, of het wenselijk en mogelijk is om deze afgewikkelde dossiers onder de nieuwe regel van artikel 14 lid 1 RWN te brengen. Hierna zal de vraag naar de mogelijkheid van een dergelijke overgangsregeling voor gevallen waarin vaak niet slechts de Minister, maar ook een rechter al tot een definitief oordeel is gekomen, niet nader worden uitgewerkt, daar er goede gronden zijn om een dergelijke terugwerkende kracht ook niet wenselijk te achten. Indien de terugwerkende kracht ook deze dossiers zou betreffen, zouden de desbetreffende personen plotseling weer Nederlander worden. Een dergelijke terugverwerving van het Nederlanderschap ondanks het feit dat eerder – soms zelfs door een rechter – tot verlies van het Nederlanderschap was geconcludeerd, heeft zich ook voorgedaan bij de toepassing van artikel V lid 2 Rijkswet van 21 december 2000. Een groot verschil met deze laatst vermelde overgangsregeling was evenwel dat het Nederlanderschap weer terug werd verworven en slechts door in de toekomst liggende feiten kon worden verloren, terwijl het in de macht van betrokkenen lag om die toekomstige feiten te

²⁴ Opgemerkt zij, dat volgens Hoge Raad 13 april 1948, NJ 1948, 647 ook de wetswijziging van de WNed door wet van 21 december 1936, Stb.209 (die beoogde het aantal gevallen van staatloosheid te reduceren) terugwerkende kracht had tot 1 juli 1893.

voorkomen. Bij een terugverwerving van het Nederlanderschap na een constatering dat het Nederlanderschap door identiteitsfraude nooit is verworven, zou dat anders liggen. In een dergelijk geval zou het Nederlanderschap worden terugverworven om betrokkenen vervolgens bloot te stellen aan de toepassing van de procedure van artikel 14 lid 1 RWN. Dat is zeker niet steeds aangenaam voor betrokkenen. Nog afgezien van de psychologische dimensie van een dergelijke stap treden voor sommigen vermoedelijk ook problemen met betrekking tot hun oorspronkelijke nationaliteit op. Immers, door verwerving van het Nederlanderschap door naturalisatie zal in sommige gevallen de oorspronkelijke nationaliteit zijn verloren wegens het vrijwillig verkrijgen van een vreemde nationaliteit. Toen de betrokken personen later werden geconfronteerd met het feit dat zij – wegens de geconstateerde identiteitsfraude - geacht werden nooit Nederlander te zijn geworden, zullen sommige Staten hebben geconcludeerd dat betrokkenen dan ook geacht werden de oorspronkelijke nationaliteit niet te hebben verloren. Indien nu plotseling weer van Nederlandse zijde zou worden gesteld, dat de desbetreffende personen toch geacht wordt het Nederlanderschap te hebben verworven, wordt daardoor ook een bom gelegd onder de conclusie dat de oorspronkelijke nationaliteit niet was verloren. Indien vervolgens het Nederlanderschap toch weer wordt ontnomen ex artikel 14 RWN met terugwerkende kracht tot 1 april 2003 zou de consequentie kunnen zijn dat betrokkenen staatloos worden. Het verdient derhalve de voorkeur om oude zaken waarin reeds tot een definitief oordeel is gekomen uit te zonderen van de hier boven voorgestelde terugwerkende kracht. Wel dienen betrokkenen – indien zij zulks wensen – zoveel mogelijk in een positie te worden gebracht, waarin zij zich zouden bevinden indien betreffende hun identiteitsfraude nog geen definitief oordeel zou zijn gegeven. Aan betrokkenen dient in dat licht een niet in de tijd gelimiteerd recht op “revisie” van hun dossier te worden gegeven. Indien zij een daartoe strekkend schriftelijk verzoek indienen, zou moeten worden bestudeerd of met toepassing van de nieuwe normen op basis van artikel 14 lid 1 RWN tot intrekking van hun Nederlanderschap zou worden overgegaan. Wordt die vraag met betrekking tot een of meer personen waarop een dossier betrekking heeft, ontkennend beantwoord, dan zouden de desbetreffende personen moeten worden voorgedragen tot naturalisatie. Het verdient in dit verband m.i. aanbeveling om over te gaan tot de instelling van een onafhankelijke commissie die dergelijke verzoeken zal bestuderen en de Minister adviseert over de wenselijkheid van een naturalisatie.

Prof. Mr. Gerard-René de Groot
Hoogleraar Rechtsvergelijking en Internationaal Privaatrecht
Universiteit Maastricht

Maastricht, 18 september 2006